MIELIPIDE

Kehutaan Euroopan kovinta tuottajahintaa, joka sisältää myös omistajan voiton raaka-aineen hinnan lisäksi. Unohdetaan, että täällä maksetaan Euroopan kovimpia tuotantokuluja. **KAKSI VALIOLAISTA TUOTTAJAA LUKIJALTA-PALSTALLA**

LUKIJALTA

Digitoidut pinta-alat ovat tuen maksun perusteena

Kansanedustaja Anne Kalmari kirjoitti Mielipide-sivulla pinta-alojen mittaamisesta ja muutoksista otsikolla ”Voihan pyhä byrokratia” (MT 11.1.). Kalmari piti käsittämättömänä, että pinta-aloja muutetaan kesken tukikauden.

Pinta-alaperusteisten tukien maksu perustuu ajan tasalla olevaan peltolohkorekisteriin. Ilman rekisteriä pinta-alaperusteisia tukia ei voida maksaa viljelijöille.

Peltolohkorekisteriin on digitoitu kaikki peltolohkot (noin 1,15 miljoonaa peruslohkoa). Rekisteriä käytetään maatalushallinnossa eri tukien hallinnointiin, valvontaan, suunnitteluun ja raportointiin.

Rekisterin ajantasaisuudesta huolehditaan jatkuvasti. Lohkojen digitoinnin oikeellisuus tarkastetaan uuden ilmakuvan avulla vähintään viiden vuoden välein. Komissio tarkastaa vuosittain, että vaatimuksia on noudatettu. Mikäli puutteita havaitaan, Suomeen maksettavia EU-tukia leikataan.

Viljelijän tulee tukihaussa ilmoittaa muuttuneet pinta-alat ja hallinnon pitää ennen tuen maksua digitoida uusi pinta-ala. EU-säädösten mukaan tukea ei voida maksaa digitoimattomalle pinta-alalle. Tukea ei voida maksaa myöskään viimeisintä digitointia suuremmalle pinta-alalle.

Kalmari esittää, että uudet pinta-alat pitäisi ”naputella koneelle tammikuussa”. Urakoitsija tekee lohkojen digitointityötä koko vuoden ajan. Jos vuosittain käsiteltävät yli 200 000 lohkoa käytäisiin läpi tammikuussa, se aiheuttaisi mittavat lisäkustannukset. Peltolohkorekisterin nykyiset ylläpitokustannukset ovat vuosittain noin 2,5 miljoonaa euroa ja rekisteriin liittyvän lohkovalvonnan kustannukset noin 1,5 miljoonaa euroa.

Voihan pyhä byrokratia

Maa- ja metsätalousvaliokunnassa oli käsittelyssä laki maatalouden tukien toimeenpanosta. Ministerillä ja hallituspuolueilla olisi ollut mahdollisuus korjata viljelijän kokemia

Eikö syytä olisi rangaista edellistä digitoijaa? On selvää, että sillcin, kun ihmiset näkä tekevät, niin muutaman aarin muutoksia tulee aina.

koskemaan vasta seuraavaa vuotta, vaan muutokset teh- dään kesken tuki

Digitointi perustuu aina ilmakuvaan. On hyvin vaikea perustella, että lohkolla uuden ilmakuvan perusteella näkyvälle tukikelvottomalle alueelle (tie, tontti, metsä) pitää maksaa edelleen maataloustukia.

Edellinen digitoitu pinta-ala on perustunut vanhaan ilmakuvaan, josta kyseistä virhettä ei ole voinut havaita.

Tuki maksetaan siis uudelta ilmakuvalta todetun pinta-alan mukaisesti. Seuraamuksia aiheutuu vasta, jos pinta-alavirhe on (esimerkiksi tilatuessa) koko tilan pinta-alasta yli kolme prosenttia.

Rekisteri on perustettu EU-jäsenyyden alussa. Ensimmäiset digitoinnit tehtiin sillä hetkellä saatavissa olevan kuvan perusteella. Työn laatu vastasi hintaa ja sen hetken vaatimuksia. Suomen pellot on tämän jälkeen kuvattu ja pinta-alat digitoitu uudestaan. Suurin osa korjauksista on nykyään maankäytön muutoksista johtuvia.

Suomessa peltolohkorekisteri on ollut jatkuvan ajantasaistuksen johdosta hyvällä tasolla ja suurilta tukien leikkauksilta on toistaiseksi vältytty. Suomi on ollut yksi harvoista EU-maista, joka on läpäissyt peltolohkorekisterille asetetut laatukriteerit.

Pidämme hallinnossa erittäin tärkeänä viljelijän oikeusturvaa ja sellaisiin säädöksiin vaikuttamista, jotka koetaan oikeusturvan vastaisiksi.

Jukka Pekonniemi
maataloustukien valvontayksikön johtaja
Maaseutuvirasto

MARKKU VUORIKARI

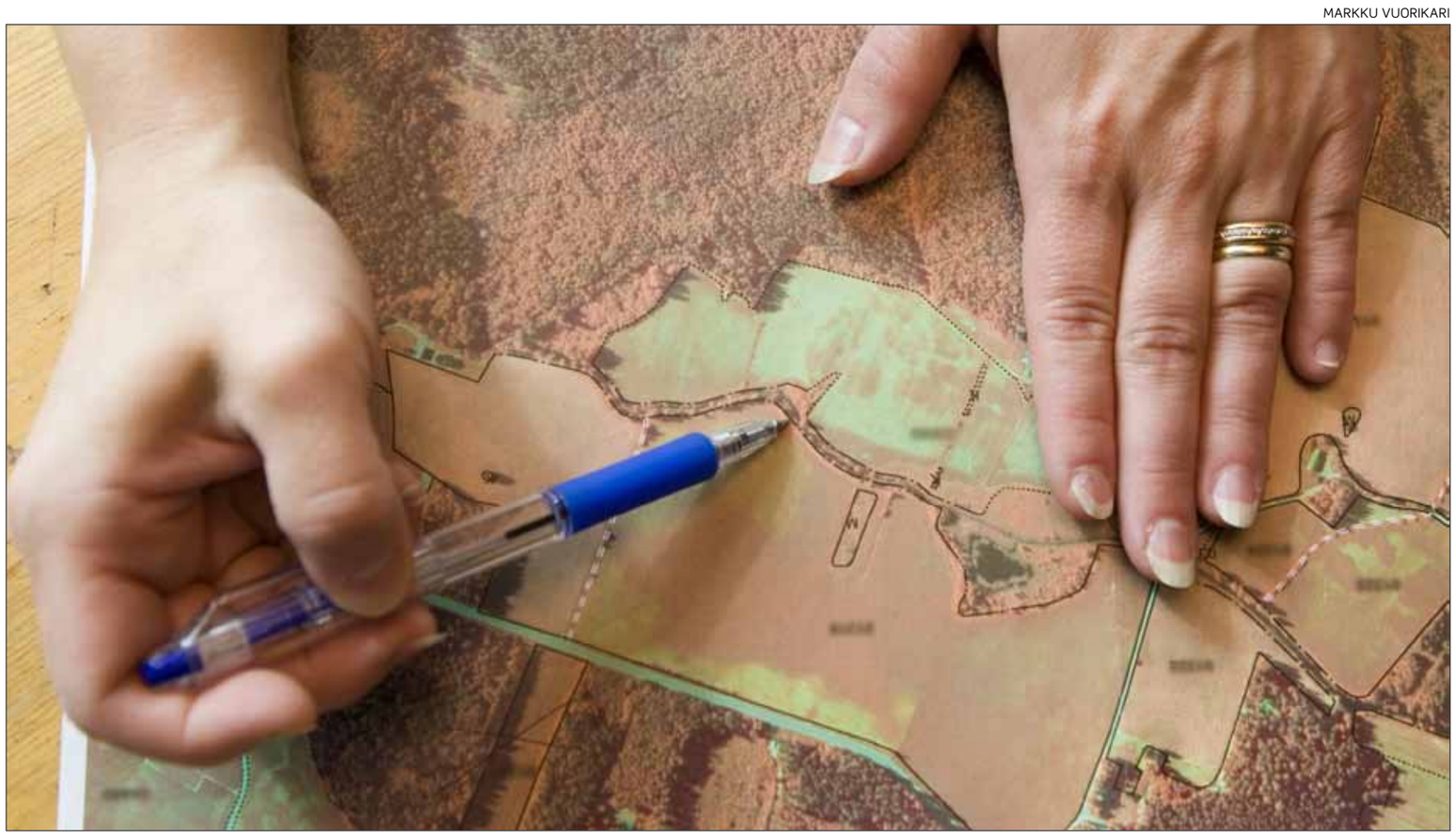

Pinta-alaperusteisten tukien maksun pohjana olevien karttojen oikeellisuus puhuttaa vuodesta toiseen niin viljeljöitä kuin hallintoa.

Halpa kartta tuli kalliiksi

Kansanedustaja Anne Kalmari toi taas kerran – ja aiheesta – esille ongelmat Suomen virallisista peltopinta-aloista (MT 11.1.). Heikki Peltola kertoi, miten kalliiksi hallinto tulee ja miten turvaton viljelijän asema on EU-tukihallinnon puristuksessa (MT 18.1.).

Painiskelin EU-tukialojen kanssa yli 15 vuotta Pirkanmaalla. Töitä on peltokarttahallinnon hölmöilyjen ansiosta riittänyt ja niitä riittää valitettavasti vielä jatkossakin.

Suomen EU-peltokartta tilattiin vuonna 1997 kilpailutuksen perusteella ylivoimaisesti halvimmalta toimittajalta.

Irlantilaisten testaamaton ja osin Suomen vaikeisiin oloihin sopimaton kartoitustekniikka yhdistettynä surkeaan ilmakuva-aineistoon on aiheuttanut paljon murheita ja menetyksiä myös viljelijöille.

Halvasta tarjouksesta tuli lopulta veronmaksajille kallis paukku. EU ei ole osallistunut kartoituskustannuksiin muuta kuin tuolla halvalla ensimmäisellä kierroksella.

Suomessa on totuttu siihen, että hallinnon antamiin tietoihin voi luottaa. Esimerkiksi maanmittauslaitos on nykyään vahingonkorvaus-vastuussa kiinteistörekisterin virheellisistä pinta-aloista.

Vastaavasti viljelijällä pitäisi olla oikeus luottaa hallinnon ilmoittamiin EU-tukialoihin. Tämä toive ei ole toteutunut, koska virheitä on ollut luvattoman paljon ja toistuvasti samojen peltolohkojenkin kohdalla.

Eräillä tiloilla digitointivirheiden seurauksena viljelijän tukihakemuksessaan ilmoittama peltoala on saattanut osoittautua esimerkiksi viisi prosenttia liian suureksi.

Tällaisen virheen seurauksena tukiala korjataan oikeaa alaa vastaavaksi, mikä on vielä oikein ja kohtuullista.

Mutta sen lisäksi tehdään kyseisen vuoden maksatuksessa vielä 2 x 5 eli 10 prosentin vähennys tukiin. Tällainen rangaistus on suomalaisen hallinto- ja oikeuskäytännön vastainen ja täysin kohtuuton.

Karttavirheitä on nyt laajasti korjattu uusimmalla vuoden 2011 ilmakuvalla viime vuoden aikana Pirkanmaallakin. Korjaukset ovat tuottaneet viljelijöille ikäviä yllätyksiä, ja niitä on valitettavasti tulossa vielä lisää lähiaikoina.

Peltokarttamme taso on kuitenkin nyt parantunut merkittävästi aikaisemmasta, mutta kartoitusmenetelmä on edelleen osittain väärä tiettyjen ääriolosuhteiden kohdalla. Pitäisi osata käyttää paremmin hyväksi jo valmista, luotettavaa paikkatietoa pellon reunoista.

Halvalla saa harvoin hyvää – ei siis kartoitusasioissakaan.

Erkki Lahma
maanmittausinsinööri, DI
Tampere

Pelletillä on hyvä valtakunnallinen saatavuus

Pelletin kysyntä on kasvanut Suomessa koko käyttöhistoriansa eli 2000-luvun. Kasvutahti on vielä kiihtymässä.

Kari Jokisalo kertoi (MT 22.1.) pelletin saatavuuden olleen hänellä ongelma. Kirjoituksesta ei käy ilmi pelletin hankintakanava tai toimitusmuoto.

Jokisalon kaltaisten tapahtumien kautta vedetään helposti virheellisiäkin johtopäätöksiä pelletin saatavuudesta tai tulevaisuudesta.

Kotimaista pellettiä voi hankkia ainakin 150 jälleenmyyntipisteestä sekä lisäksi suoraan 20 tuottajalta. Osa myy ainoastaan säkitettyä pellettiä.

Paikallisilla tuottajilla voi olla välillä enemmän kysyntää kuin tuotantoon sopivaa raaka-ainetta. Yleisesti pellettiä on Suomessa saatavilla erittäin hyvin ja kovaankin kasvuun voidaan heti vastata.

Varasto kannattaa rakentaa riittävän isoksi, pienemmissä kiinteistöissä noin vuoden käytön vetäväksi. Tällöin puhalletun pelletin tai isomman suursäkkitilauksen saa myös edullisemmin.

Pellettiä valmistetaan usein kuivista jakeista, jolloin raaka-aine tulee puusepänteollisuuden tuotannon mukaisesti. Huonon kuiviketurvekesän jälkeen näille kuiville raaka-aineille on riittänyt ottajia myös kuivikkeiksi.

Osa tuottajista käyttää kosteita raaka-aineita, joiden saatavuus sahateollisuudesta on suurempi. Näin tuotanto ei ole yhtä sidottua raaka-ainemarkkinoiden sykleihin.

Suomen suurimmat pelletinvalmistajat pystyvät toimittamaan jatkuvasti pellettiä 10–14 vuorokauden toimitusajalla. Jos asiakkaan pelletti pääsee yllättäen loppumaan, on myös kolmen vuorokauden pikatoimitus käytössä.

Toinen usein virhekäsityksiä aiheuttava tekijä on pelletin jälleenmyyjien ja myyntisopimusten vaihtuminen.

Mikäli tietty rauta- tai maatalouskauppa ei enää toimita puhalluspellettiä jollain paikkakunnalla, ei se tarkoita pelletin yleistä huonoa saatavuutta. Silloin kannattaa soittaa toiseen kauppaan tai suurempien pelletin valmistajien valtakunnalliseen tilausnumeroon.

Hannes Tuohiniitty
toimialapäällikkö
Bioenergia ry.

Kilpailijoiden syyttäminen ei auta

Kyseinen sanonta nousi esille valtakunnan medioissa 15.1., kun Kilpailuvirasto julkaisi Valion saalistushinnoittelututkimuksensa. Maaseudun Tulevaisuus ei kuitenkaan tästä uutisoinut, joten olemme nyt ajatelleet hieman raottaa tätä juttua valiolaisen rivituottajan näkökulmasta.

Tämä lehti on tuottajien tärkein tiedonlähde, ja nyt meiltä on tarkoituksellisesti pimitetty tietoa, joka vaikuttaa oleellisesti käsitykseemme omistamastamme Suomen suurimmasta elintarvikeyhtiöstä.

Koko vyyhti alkoi talvella 2010, kun Valion johto ja hallitus päättivät torjua kilpailijan maidontuonnin Ruotsista. Valio yritti käyttää kokoaan hyväkseen ja laski maidon tukkuhintaa rajusti.

Toimitusjohtaja kirjoitti silloin käsittämättömän ”sotasähköpostin” MTK:n puheenjohtajalle jopa 18 kuukautta kestävästä operaatiosta. Viestissään hän ilmoitti, että ”Valio ampuu täyslaidallisen ja tähtää vesirajaan”.

Vapaan pääomien, tavaran ja työvoiman liikkumisen aikana tällainen ajatus tuntuu järjettömältä. Vaikenemalla asiasta MTK siunasi koko operaation.

Samaan aikaan toisella suupielellä kerrotaan, kuinka vienti vetää hienosti Venäjälle ja toisella haukutaan kilpailijaa, kun se tuo Suomeen maitoa. Kehitetään maitokatetermi ja kerrotaan tupailloissa että purkkimaito voidaan antaa kaupalle vaikka ilmaiseksi!

Valion yrityskulttuuriin vaaditaan muutosta.

Kehutaan Euroopan kovinta tuottajahintaa, joka sisältää myös omistajan voiton raaka-aineen hinnan lisäksi. Samalla unohdetaan, että täällä maksetaan Euroopan kovimpia tuotantokuluja. 550 tilaa lopettaa joka vuosi, joten 7 900 valiolaisella tilalla ei ole kauan varaa tähän.

Mitä tästä operaatiosta hyötyi suomalainen maidontuottaja?

Kun operaatio paljastuu, hän saa Suomen suurimmat sakot, eli 70 miljoonaa euroa (8 800 euroa tilaa kohti). Vertailuna kerrottakoon, että Valion velka on vain 90 miljoonaa euroa. Tuottajat ovat lisäksi menettäneet rahaa alennettujen tukkuhintojen takia.

Nyt on viimeistään tuottajakentän, eli omistajien, herättävä. Valio on 1,9 miljardin bisnes, jossa omistajia vain tuo alle 8 000. Esimerkiksi Nokialla on 220 000 suomalaista omistajaa.

Tuottajien on nyt vaadittava tähän hölmöilyyn syyllistyneitä kantamaan vastuunsa ja korvaamaan aiheuttamansa vahinko. Ei kilpailijan koko anna oikeutta rikkoa lakia.

Julkisuuteen on enää turha huudella ja syyttää viranomaisia tai kilpailijoita. Siitä ei seuraa meille mitään hyvää. Tästä koko jutusta tulee elävästi mieleen Lahden doping-sotku, jota on puitu jo kymmenen vuotta. Emme kai me maidontuottajat halua tästä meidän omaa ”valkoista valhetta”.

Koko Valion yrityskulttuurin on muututtava. On keskityttävä omaan tekemiseen eikä ampuilemaan pitkin ja poikin. Tärkeintä on maidontuottaja ja hänen toimeentulonsa.

Seppo Laine
valiolainen maidontuottaja, Sysmä
Ville Hakala
valiolainen maidontuottaja, Hartola

Puukauppaa

Verottaja. Miksi ajat hankintahakkaajan työnteon kannattavuuden nollaan, älyttömällä 125 kuutiota ylittävällä lisäverolla? **Lyhyet pinot**

Valmis kartta

Milloin hallitus ymmärtää kopioida Melan laatiman kuntakartan. Suomeen nimittäin piisaisi hyvin nämä 45 kuntaa. **Takarivin Taavi**

Suojatyökeskus

Yle-maksu vietävä kilpailuvirastoon. **Kivi**

Toivotus

Juha Kuisma kieltää (MT 18.1.) presidenttiä toivottamasta siunausta. Jumalallinen järjestys on hänelle vieras ja ikävä kyllä myös Raamattu. **Ei nimimerkkiä**

Kyllä on sairasta jaaritusta siitä, saako presidenttimme toivoa Jumalan siunausta kansalaisilleen. Kaikki hyvät johtajat tekivät samoin. **Äänestäjä**

Turve unohtui

Unohdit Ville turpeen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnassa propagandassasi. **Karvia**

On jo opittu vihreistä: estätte oikea-aikaisen lannanajon ja -levityksen, estätte järkevän maaperän käytön, naturasosialisoinnilla viette rannat ja vedet. **Ei nimimerkkiä**

Kauniita sanoja ympäristöministeri. Vihreät eivät ole ajaneet hallituksessa mitään maaseudun asiaa. Teidän politiikan tulos ajaa maaseudun loppuun. **Rahaton**

Susista

Mikä siinä on, ettei salametsästystä saada kuriin. Kaikki välineet autoja myöten valtiolle sekä aseenkantoluvat pois loppuiäksi. **Eiköhän tehoa**

Susia häviää, mitä sitten? Kunhan ei lapsia. Vihreää terroria säädellään omatoimisesti. **Ei nimimerkkiä**

Suoraan tilalta

Suoramyyntiä tiloilta pìtää ehdottomasti lisätä. MTK voisi myös tukea tätä. Oli rohkaisevaa katsoa kuningaskuluttaja- ohjelmaa, jossa nähtiin kuka hyötyy. **Ei nimimerkkiä**

Bussi meni jo

O. Tynkkyselle. Meillä päin viimeinen bussi meni vuonna 1985. Pitää jäädä aina palstalle yöksi, jos kilometrikorvaukset huononevat. **Metsuri Lapista**

Pois vaan

Kakki ympäristöjärjestöt ja -ministeriö lopetettava. Eivät ymmärrä maanviljelystä mitään. Omia virkoja lisäävät. **Ei nimimerkkiä**

Yksityistetään eduskuntakin. Suotta istuvat siellä lobattavana. Suuryritykset ja sijoittajat valitkoon 200 edustajaa päättämään asioista. **Säästöä**

Missä ero?

Mitä ekologista on vihreiden mielestä sähköautossa jos asuntojen lämmittäminen sähköllä ei sitten olekaan? **Upe**

Lantaa

Miksi karjojen annetaan laajentaa C-alueella, vaikka eivät pysty lantaa levittämään säälliseen aikaan. Etelässä kaikki levitetty heinäkuussa. **Ei nimimerkkiä**

Kaapelointi

Milläs varoilla ne kaupunkien sähköt on kaivettu maahan. Yhteisvastuullisesti tietenkin. Nyt maaseutu pannaankin maksamaan omansa. **Yhteisvastuuta**

VIERASKOLUMNI

Tuotantotuen kohtalo huolestuttaa eniten

Kirjoitin tämän tekstin päivää ennen tärkeitä äänestyksiä tulevasta EU:n maatalouspolitiikasta. Lukiessasi tätä tiedämme jo miten Euroopan parlamentin maatalousvaliokunta äänesti.

Voin siis rehellisesti vain kertoa, mihin olen maatalousasioissa aikani käyttänyt 10 kuukautta kestäneellä meppiurallani. Voit sitten tarkistaa äänestystuloksista, missä asennossa nämä asiat menevät maaliskuussa täysistunnon hyväksyntään.

Selvää on, että vaikuttaminen täällä on aina monen ihmisen työn tulos, eikä kukaan saa yksin aikaan mitään.

Kerron tässä neljä mielestäni tärkeintä EU:n maatalousuudistukseen liittyvää ja suomalaisiin vaikuttavaa asiaa, joiden kimpussa olen häärännyt:

1) Viherryttämisen ehdot. Niillä ei pidä viljelijää liiaksi kiusata. Komission ehdotus oli monilta osin aivan liian tiukka, varsin byrokraattinen ja todellisuudelle vieras etenkin suomalaisesta vinkkelistä katsottuna. Konkreettinen muutosesityksen liittyi muun muassa kolmen viljelykasvin vaatimukseen, jota pyrin lievittämään 62. leveyspiirin helpotuksella kahteen kasviin.

Ekologisen alan suhteen pyrimme ryhmässämme siihen, että ehdotettua seitsemän prosentin alaa pienennetään ja sen määrittelyssä otetaan mahdollisimman paljon huomioon tilan valmiiksi luonnonmukaiset piirteet.

Näyttää siltä, että läpi menee myös ehdotus, joka vapauttaisi kaikki ympäristöohjelmissa mukana olevat tilat kokonaan viherryttämisvaatimuksilta. Tämä olisi Suomen linjan mukaista.

2) Tuotantoon sidottu tuki. Suomalaiselle lihankasvatukselle tämä on äärimmäisen tärkeä, elämän ja kuoleman kysymys. Tämä pitäisi saada pidettyä vähintään entisellään, mutta parlamentissa emme saaneet yli 10 prosentin linjaa enää kompromissisopuun. Saa nähdä, miten käy. Tämä huolestuttaa minua eniten.

3) Turvemaiden ja kosteikkojen ensimmäisen kynnön kielto. Tämä on poskettoman epäreilu esitys, suorastaan järjetön. EU:n mittakaavassa suojelu- ja ilmastovaikutus on olematon, mutta Suomen mittakaavassa haitta maataloudelle merkittävä.

Tämän torppaamiseksi tein aivan viime hetkeen asti paljon ponnistuksia. Varmistin esittelijänä toimivan italialaisen ryhmäkollegan kautta EPP:n äänestämään tätä vastaan ja lobbasin valiokunnan sitoutumattomia, liberaaleja, konservatiiveja ja oikeistolaisia brittejä, irlantilaisia ynnä muita.

Pannaan sormet ja varpaatkin ristiin sen puolesta, ettei tätä kieltoa ole parlamentin kannassa mukana.

4) Byrokratian vähentäminen. Kaunis yleistavoite, josta on paljon takavuosina puhuttu, mutta viljelijöihin kohdistunut taakka on vain kasvanut.

Olen mukana muutosesityksessä, jolla parlamentti pyrkisi neuvottelemaan merkittävän kevennyksen tilailmoituksiin liittyen: ajatus on, että ilmoitus tarvittaisiin vain silloin, kun tilalla on tapahtunut muutoksia tuen saamisen ehtoihin liittyen. Ja ilmoitus tehtäisiin vain siltä osin kuin tilanne on muuttunut.

Maatalousvaliokunnan äänestystulokset tämän viikon keskiviikolta ja torstailta ovat hyvin todennäköisesti myös koko parlamentin kannaksi täysistunnon äänestyksissä muodostuvaa tekstiä. Eli näillä mennään neuvotteluihin neuvoston kanssa.

P.S. Viime hetken lisäys: Ensimmäiset äänestykset päättyivät juuri ja tuloksissa on iloinen uutinen. Parlamentti lähtee hakemaan 15 prosentin osuutta tuotantoon sidotuille tuille!

PETRI SARVAMAA on europarlamentaarikko (kok.).

petri.sarvamaa@europarl.europa.eu

VIIKON KYSYMYS

Osallistutko kyläyhdistyksen toimintaan?

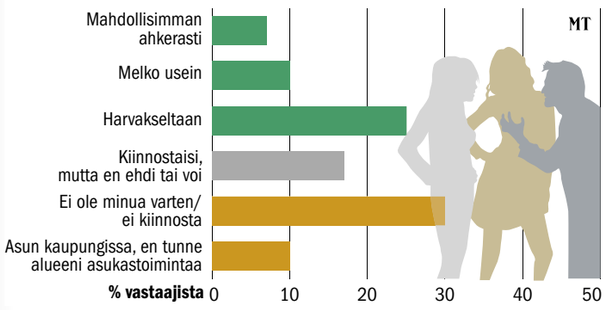

Kyläyhdistykset jaksavat kiinnostaa

Kyläyhdistykset eivät liene hiipumassa, mikäli Maaseudun Tulevaisuuden lukijoita on uskominen. Peräti 60 prosenttia viikon kysymykseen vastanneista osallistuu tai haluaisi osallistua jollain tavalla toimintaan.

Alle kolmannes kertoo, ettei kylätoiminta kiinnosta ja kaupunkeihin paenneita kysely tavoitti 10 prosenttia.

Muutamissa kommenteissa tuli esiin kirpeää kritiikkiä yhdistysten toimintaa kohtaan.

”Meidän yhdistyksemme on nuorisoseura ja olen kritisoinut tätä monasti, koska saisimme enemmän aikaan kyläyhdistyksellä ja toimimalla niin, että saisimme muun muassa Leader-rahoitusta hankkeisiimme. Nyt voimavarat menevät vanhan nuorisoseuratalon ylläpitoon ja jatkuviin kunnostuksiin. Olen mukana toiminnassa sen verran mitä voin, eli lahjoitan puuta, soraa ja tarvikkeita talon ja urheilukentän kunnostamiseen, joiden käyttöaste on vähäinen”, kertoo Ikinuori nuorisoseuralainen.

Nimimerkki Ei kiinnosta enää, mitta täysi syyttää ikärakennetta: ”Monella kylällä ainut yhdistys on joku hikinen nuorisoseura, jolla on ränsistynyt seurantalo vaivoinaan ja risainen lentopalloverkko pihalla. Nuoria toiminta ei kiinnosta, kun vanhat jäärät kuudenkymmenen ja kuoleman väliltä häärää savustaen nuoret pois. Talkoot jos järjestetään, siellä puolenkymmentä aktiivia pätee ja ihmettelee, kun ei toiminta kiinnosta nuoria.”

”Nuorisoseurojen parjaaminen ihmetyttää. Itse olen kolmekymmenvuotisen ikäni ollut nuorisoseuran toiminnassa mukana. Aluksi ihmetellään, miten kustannuksiltaan iso talo ei ole viimeisillä mukavuuksilla varustettu tai sisälämpötila päälle kahdenkymmenen. Kun olin pieni, ei kukaan valittanut tanhuharjoituksissa kun hengitys höyrysi, nyt valitetaan kun ei löydy tanhuohjaajaa, ja paikalla on niin kylmä!” ihmettelee ns:läinen.

Hyviäkin kokemuksia löytyi, esimerkiksi Sarilta: ”Meidän kyläyhdistys on nuori ja innokas, yksin aika voimaton, mutta tosi hyviä kokemuksia yhteistyöstä yhdistysten ja kunnankin kanssa. Olen pannut merkille, että usein maatilojen ihmiset ovat yhdistysaktiiveja, kylän muut asukkaat eivät ole niinkään kiinnostuneita kylätoiminnasta. Muualla voi olla toisinpäinkin.”

Lopuksi Helmut Kooli ilakoi talvisilla kiireillään: ”Kovasti on tälle talavelle toimintata, kahesti viikossa käyn lentopallon pelluussa ja noin 3 kertaa viikossa on näytelmäharjotusta. Maaliskuulla 12 näytöstä.”

Hukilta haihtui henki

Kuluvalla viikolla uutisoitiin luvattomasta sudenmetsästyksestä. Kysymme nyt lukijoiltamme, miten he suhtautuvat omatoimiseen jahtiin.

Käy vastaamassa ja osallistu keskusteluun MT:n verkkolehdessä.

ANTTI HIRSAHO